

Aan decentrale partijen betrokken bij het arbeidsvoorwaardelijk overleg

Den Haag : 14 februari 2023
Ons kenmerk : S.A.22.97035 / JV
Betreft : Vermindering aantal werknemers zonder pensioenopbouw

Geachte heer, mevrouw,

De Stichting van de Arbeid acht het van groot belang dat zo veel mogelijk werknemers aanvullend pensioen opbouwen. Niet alleen voor het individu is pensioen een aantrekkelijke en belangrijke arbeidsvoorwaarde, maar ook is er een maatschappelijk en economisch belang. Om het aantal werknemers zonder pensioenopbouw te verkleinen, is daarom in 2020 door de Stichting van de Arbeid een aanvalsplan gepresenteerd dat inmiddels aangescherpt is. Dit aangescherpte *Aanvalsplan Witte Vlek* omvat de ambitie om ultimo 2027 de witte vlek te halveren (reductiedoelstelling) ten opzichte van 2019, wat erop neerkomt dat ruim 450.000 meer werknemers pensioen opbouwen.¹

Aanvalsplan Witte Vlek

Een van de acties uit het *Aanvalsplan Witte Vlek* is het doen van een aanbeveling aan decentrale partijen die betrokken zijn bij het maken van arbeidsvoorwaardelijke afspraken met het doel om (meer) maatregelen te treffen die leiden tot het verkleinen van de witte vlek. De Stichting van de Arbeid verzoekt u om na te gaan of onderstaande aanbevelingen – indien van toepassing - kunnen worden opgenomen in de cao of in het arbeidsvoorwaardenpakket (indien er geen cao van toepassing is).

Deze aanbevelingen richten zich op zowel cao-partijen en ondernemingen die nog geen pensioenregeling hebben als op cao-partijen en ondernemingen die wel een pensioenregeling kennen. Doel is dat meer werknemers pensioen gaan opbouwen binnen de tweede pijler.

Aanbeveling aan cao-partijen en ondernemingen zonder pensioenregeling

De Stichting van de Arbeid verzoekt decentrale partijen om tijdens hun overleg na te gaan of onderstaande aanbevelingen en adviezen van toepassing zijn en zo nodig de cao of het arbeidsvoorwaardenpakket hierop aan te passen.

¹ Bij amendement is deze doelstelling door de Tweede Kamer vastgelegd in de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Indien de doelstelling niet gehaald wordt, zal de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen in overleg met sociale partners met aanvullende maatregelen moeten komen.

Introductie pensioenregeling

De Stichting van de Arbeid roept decentrale partijen op om, indien er bij de betreffende onderneming c.q. sector geen pensioenregeling is afgesproken, serieus te onderzoeken op welke wijze een pensioenregeling kan worden gerealiseerd en dit onderzoek periodiek, doch ten minste eenmaal per drie jaar, uit te voeren. Als er in de betreffende sector of onderneming helemaal geen cao van toepassing is, kan overwogen worden om alleen voor de arbeidsvoorwaarde pensioen een zogeheeten pensioen-cao af te spreken. Met name wijst de Stichting op het belang van een pensioenregeling die voorziet in een adequate nabestaandenvoorziening indien een werknemer onverhoopt komt te overlijden. Daarnaast is een collectieve pensioenregeling (doorgaans) goedkoper en eenvoudiger te regelen dan een individuele pensioenregeling en hoeft de werkgever geen sociale premies over pensioenpremies te betalen. Pensioen geldt als loonkosten en die mogen van de winst worden afgetrokken, waardoor minder belasting hoeft te worden betaald. Daarmee is het ook fiscaal voordeliger.

De Stichting acht het van belang dat cao-partijen de werkgevers aansporen hun werknemers goed te informeren omtrent het al dan niet van toepassing zijn van een pensioenregeling. Zo wijst de Stichting erop dat het voor werkgevers zonder pensioenregeling wettelijk verplicht is om *nieuwe* werknemers erop te attenderen dat er geen pensioenregeling is. Daarnaast zullen werkgevers zonder pensioenregeling wettelijk verplicht worden dit *periodiek* aan hun werknemers te melden.

De Stichting constateert dat bij sommige ondernemingen de verantwoordelijkheid voor pensioenopbouw bij de werknemer is neergelegd middels het verstrekken van een compensatiebedrag, waarbij werknemers zelf de keuze kunnen maken of en waar zij hun pensioen opbouwen. De Stichting adviseert om in die gevallen af te spreken dat werkgevers, totdat een pensioenregeling getroffen wordt, de werknemers informeren over mogelijke aanbieders en de fiscale voordelen van pensioenopbouw, en dat de werknemer hiervoor bijvoorbeeld één keer in de drie jaar een financieel advies kan inwinnen. Dit is tevens een momentum voor de werkgever om alsnog te overwegen een pensioenregeling te treffen.

Stappenplan

Om het treffen van een pensioenregeling voor partijen makkelijker te maken, is door de Stichting van de Arbeid *een stappenplan* opgesteld.. In dit stappenplan voor werkgevers wordt kort en bondig uitgelegd welke stappen nodig zijn om werknemers een pensioenregeling aan te bieden. Iedere stap wordt in het stappenplan duidelijk omschreven en toegelicht. Ook is het melden informatiepunt geenpensioen.nl opgericht waar genoemd stappenplan te vinden is en waar werkgevers en werknemers een melding kunnen doen over het ontbreken van een pensioenregeling bij hun bedrijf. Op deze manier komt er beter zicht op waar en waarom er in een onderneming of sector geen pensioenregeling is.

Aanbeveling aan cao-partijen en ondernemingen met een pensioenregeling

De Stichting van de Arbeid roept cao-partijen en ondernemingen die al een pensioenregeling hebben op om te bezien of het mogelijk is dat meer werknemers binnen deze pensioenregeling gebracht kunnen worden teneinde pensioen op te kunnen bouwen.

Toetredingsvoorwaarden

Tijdens de Tweede Kamerbehandeling van de Wtp zijn de toetredingsvoorwaarden wettelijk aangescherpt.² Onder voorbehoud dat ook de Eerste Kamer instemt met de Wtp zal het volgende gaan gelden.

- Er zal met ingang van 1 juli 2023 alleen nog een drempelperiode van maximaal acht weken toegestaan zijn. Het hanteren van een wachttijd is dan niet meer mogelijk.
- De (maximale) wettelijke toetredingsleeftijd wordt vanaf 1 januari 2024 verlaagd van 21 jaar naar 18 jaar.

Dit betekent dat de pensioenregeling en indien van toepassing, de verplichtstelling hierop tijdig moet worden aangepast.

Omschrijving werkingssfeer

Het blijft van belang dat de werkingssfeer van een verplichtgestelde pensioenregeling goed aansluit bij de ontwikkelingen en de actuele situatie in de sector. De Stichting van de Arbeid roept cao-partijen op om, indien en voor zover sprake is van een verplichtgesteld pensioenfonds of regeling, uiterlijk in 2024 te komen tot een passende afbakening en omschrijving van de werkingssfeer van de verplichtstelling. Daarnaast roept zij op om, voor zover dit nog niet gebeurt, met cao-partijen in aanpalende sectoren te komen tot een goede onderlinge afbakening van de werkingssferen van de verplichtstelling, zodat zo veel mogelijk werknemers daaronder vallen. Het niet helder definiëren en/of afbakenen van een verplichtstelling kan immers leiden tot onzekerheid bij een ondernemer of deze al dan niet onder een bepaald bedrijfstakpensioenfonds valt. Bovendien kunnen ondernemers negatief worden verrast met een melding dat zij met terugwerkende kracht toch onder een bedrijfstakpensioenfonds vallen en een naheffing voor de premie krijgen.

Verruimen mogelijkheid vrijwillige toetreding

De statuten van een bedrijfstakpensioenfonds bevatten onder meer bepalingen over de reikwijdte, dat wil zeggen voor welke sector(en), bedrijf/bedrijven en beroepsgroepen het pensioenfonds de uitvoering van de pensioenregeling verzorgt. Om de witte vlekken in aanpalende sectoren te beperken, roept de Stichting van de Arbeid cao-partijen op om - binnen de kaders van de artikelen 121 en 121a van de Pensioenwet - te bezien of ruimere mogelijkheden voor vrijwillige aansluiting van ondernemingen zonder pensioenregeling of andere beroepsgroepen in de statuten kunnen worden opgenomen.

Tot slot

De door de Stichting van de Arbeid in 2020 gepresenteerde acties in het *Aanvalsplan Witte Vlek* kunnen rekenen op draagvlak van sociale partners en de pensioensector. Ook de hiervoor genoemde aanbevelingen zijn met die partijen besproken. De Stichting roept cao-partijen en ondernemingen op om bij een eerstvolgend overleg over de van toepassing zijnde arbeidsvoorwaarden bovenstaande aanbevelingen te bespreken en te bezien op welke wijze deze specifiek gemaakt kunnen worden voor de eigen sector of onderneming.

² In het *Aanvalsplan Witte Vlek* had de Stichting van de Arbeid opgenomen om cao-partijen te verzoeken om te bezien of eventueel gehanteerde toetredingsvoorwaarden, zoals een wachttijd of een drempelperiode, verlaagd dan wel afgeschaft kunnen worden. Tevens werd aandacht gevraagd om te bezien of - indien van toepassing - een verlaging van de wettelijke leeftijdsgrens van 21 jaar – gelet op de specifieke kenmerken van de sector of het bedrijf – in de rede ligt en tot de mogelijkheden behoort.

De Stichting van de Arbeid is voornemens de opvolging van bovenstaande aanbevelingen nauwlettend te volgen en te monitoren. Het uiteindelijke doel is om gezamenlijk de witte vlek te verkleinen waarmee zowel het individuele als het maatschappelijk en economisch belang is gediend.

Met vriendelijke groet,
STICHTING VAN DE ARBEID

Eddy Haket
secretaris